

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

15.07.21 4-35/1-1543

09.07.2021

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD – 2004

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art. 242 alin.(1) Cod contravențional.

Anexă:

1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 18 file.
2. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021.
3. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 10 februarie 2021.
4. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 18 februarie 2021.
5. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 04 mai 2021.
6. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 17 mai 2021.
7. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 20 mai 2021.
8. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 08 iunie 2021.
9. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 29 octombrie 2020.
10. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2020.
11. Copia Decizie Curtea de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020.
12. Copia încheierii Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2021, privind admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 2 file;

**Judecător al
Curții de Apel Chișinău**

ex: Benderschi Maxim
tel: 0(22) 635 343

Morozaan Ghenadie

09:25
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1779
"27" 07 2021

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume

Pușca

2. Prenume

Vera

3. Adresă

4. Telefon, e-mail

5. Reprezentant

Adrian Grosu - avocat

Biroul Asociat de Avocați - Protect Lex

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu

Curtea de Apel Chișinău

2. Judecător/complet de judecată

Cauza nr. 4-20139341-02-4r-17052021 (4r-1557/21)

Complet (Ghenadie Morozan – judecător raportor, Teleucă Stelian, Cekan Silvia)

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

4. Adresa instanței de judecată

str. Teilor, nr. 4, mun. Chișinău

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

cac@justice.md

Telefon: 022 409 120

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Prin Procesul-verbal cu privire la contravenție, seria MAI, nr. 04779606 din 19.10.2020, Direcția de Poliție a mun. Chișinău, a constatat săvârșirea de către dna Pușca Vera, a faptei contravenționale, prevăzute la art. 242, alin. (1) și art. 243, alin. (1), Cod Contravențional (în continuare – “C.C.e.”).

Conform deciziei agentului constatatator, a fost aplicată amendă, în mărime de 18 u.c. pentru săvârșirea contravenției prevăzute la art. 242, alin. (1) și amendă în mărime de 40 u.c., pentru săvârșirea contravenției prevăzute la art. 243, alin. (1), C.C.e.

Pentru a decide astfel, agentul constatatator a stabilit că, dna Pușca Vera, a încălcat regulile circulației rutiere, **prin care fapt a cauzat deteriorări neînsemnate mijlocului de transport care aparține lui Arnaut Ivan și ulterior a părăsit locul accidentului rutier.**

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, nr. 5r-4210/2020 din 13.04.2021, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, contestația depusă de către dna Pușca Vera.

Pentru a respinge contestația depusă, instanța de fond, a reținut:

17. [...] la data de 15 octombrie 2020, în jurul orei 14:00, automobilul de model „Mercedes Sprinter”, cu nr. de înmatriculare GE BH 252, condus de Arnaut Ivan a fost tamponat de către automobilul de marca “Volkswagen Crafter”, cu nr. de înmatriculare N PN 832, șoferul căruia a părăsit ulterior locul faptei și drept urmare, **i-a fost cauzat un prejudiciu material.** Ulterior, s-a constatat că automobilul de model “Volkswagen Crafter”, fusese condus de Pușca Vera.

18. Potrivit procesului-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 15 octombrie 2020, orele 15:00, agentul constatatator al DP mun. Chișinău, în persoana lui Negară Valeriu a stabilit, că automobilul părții vătămate, de model „Mercedes Sprinter”, cu nr. de înmatriculare GE BH 252 era parcat pe partea dreaptă a direcției de deplasare, **fiind deteriorată bara de protecție din față, în partea stângă, cu anexarea fotografiilor confirmative** în acest sens (a se vedea f.d. 14-17).

19. Potrivit procesului-verbal de verificare a stării tehnice a unității de transport din 19 octombrie 2020, în urma examinării automobilului de model “Volkswagen Crafter”, **s-a constatat deteriorarea automobilului, și anume a barei de protecție din spate, în partea dreaptă, cu anexarea tabelului fotografic corespunzător** (f.d. 20-22).

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

[...] 22. În concluzie, instanța remarcă, că **vinovăția contravenientei Pușca Vera**, în comiterea contravențiilor prevăzute la art. 242, alin. 1, Cod Contravențional al RMoldova de încălcare de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră **soldată cu deteriorarea neînsemnată** a vehiculelor, precum și în temeiul alin. 1 al art. 243 Cod Contravențional al RMoldova, conform semnelor constitutive de părăsire de către persoana implicată în accident rutier a locului în care s-a produs accidentul ce a cauzat consecințele prevăzute la art. 242 alin. (1), dacă fapta nu constituie infracțiune, cu excepția accidentului rutier documentat prin procedura de constatare amiabilă a accidentului, prevăzută de Legea nr. 414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, **a fost demonstrată integral prin probe administrate la dosar.**

[...] 27. **Așadar, instanța constată că acțiunile Verei Pușca întrunesc elementele constitutive ale contravenției de încălcare de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor, prevăzută de alin. 1 al art. 242 Cod Contravențional al RMoldova, precum și a contravenției de părăsire de către persoana implicată în accident rutier a locului în care s-a produs accidentul ce a cauzat consecințele prevăzute la art. 242 alin. 1, stipulată la art. 243 alin. 1 Cod Contravențional al RMoldova, vinovăția acesteia fiind dovedită integral.**

Ca urmare a recursului declarat de către dna Pușca Vera, cauza a fost repartizată Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare, are drept obiect de examinare, **verificarea constituționalității:**

(i) **sintagmei - “deteriorări neînsemnate”,** de la art. 242, alin. (1), Cod Contravențional, în sensul necorespunderii rigorilor de legalitate a incriminării și de calitate a legii, garantate de prevederile **articolelor 1, alin. (3), în combinație cu art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.**

și/sau,

(ii) **sintagmei – “autorității de supraveghere”,** de la art. 2 din Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, **deoarece contravine art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 22 și art. 23, cât și separat contravine art. 6, art. 60, art. 66, art. 72, alin. (3), lit. n.), și art. 102, (2), din Constituția Republicii Moldova.**

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Articolul 1 Statul Republica Moldova

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 60 Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislative

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

Articolul 66 Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază: a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni.

Articolul 72 Categorii de legi

(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

[...]

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.

Articolul 102 Actele Guvernului

(2) Hotărîrile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

Prevederi relevante din Codul Contravențional

Articolul 18. Proporțiile mici – C.C.e.

Se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrase, dobîndite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvîrșirii contravenției, **nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvîrșirii faptei.**

Articolul 242. Încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea bunurilor materiale ori cu cauzarea de vătămări corporale ușoare – C.C.e.

(1) Încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră **soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor**, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri **ori** cu cauzarea de vătămări corporale neînsemnate victimei

se sancționează cu amendă de la 18 la 24 de unități convenționale cu aplicarea a 5 puncte de penalizare.

(2) Încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri

se sancționează cu amendă de la 24 la 30 de unități convenționale cu aplicarea a 6 puncte de penalizare.

Articolul 242. Părăsirea locului în care s-a produs accidentul rutier

(1) Părăsirea de către persoana implicată în accident rutier a locului în care s-a produs accidentul **ce a cauzat consecințele prevăzute la art. 242, alin. (1)**, dacă fapta nu constituie infracțiune, cu excepția accidentului rutier documentat prin procedura de constatare amiabilă a accidentului, prevăzută de Legea nr. 414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule,

se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale sau cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 6 luni la 1 an, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional pe un termen de la 7 la 10 zile.

Prevederi relevante din Codul Penal

Articolul 126. Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale – Cod Penal

(1) Se consideră **proporții mari** valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

(1¹) Se consideră **proporții deosebit de mari** valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

(2) **Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate** se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prevederi relevante din Legea nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în continuare – „Legea nr. 414/2006”)

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

autoritate de supraveghere – Comisia Națională a Pieței Financiare;

daună materială nesemnificativă – daună cauzată prin avarierea sau distrugerea de bunuri în urma accidentului de autovehicul, a cărei sumă nu depășește cuantumul maxim de despăgubire, stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere, în cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul.

Prevederi relevante ale Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare, nr. 37/14 din 19.08.2019 (în continuare – „Hotărârea C.N.P.F., nr. 37/14/2019”), cu privire la procedurile aferente constatării amiabile de accidente:

[...]

2. Procedura de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul poate fi aplicată pentru toate accidentele rutiere survenite pe teritoriul Republicii Moldova, în urma cărora au rezultat numai daune materiale nesemnificative și în care au fost implicate doar două autovehicule, cu respectarea cumulativă și a altor condiții prevăzute de art. 18¹ alin.(3) din Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicul.

3. În cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul la avarierea sau distrugerea de bunuri, se stabilește cuantumul maxim de despăgubire în mărime de 10.000 lei, ce se consideră daună nesemnificativă.

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului:

Articolul 7 Nici o pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.
2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

I. Cu referire la lipsa de claritate a noțiunii – deteriorare neînsemnată

a. Componenta contravenției

Deși politica penală a Republicii Moldova, divizează “faptele penale”, în 2 (două) categorii, cele reglementate de C.C.e. și cele reglementate de Codul Penal, reprezintă un fapt bine cunoscut că, în materie contravențională, au fost recunoscute garanțiile care guvernează materia penală [a se vedea, Ziliberberg împotriva Moldovei (§ 35, din 01 februarie 2005), Angel împotriva României (§ 52, din 04 octombrie 2007) sau Ozturk împotriva Germaniei (din 21 februarie 1994)].

În dreptul contravențional, se consideră componentă a contravenției, totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea contravențională, ce califică o faptă prejudiciabilă drept contravenție concretă.

Fapta prejudiciabilă săvârșită, reprezintă o realitate obiectivă, iar componenta contravenției – o noțiune juridică despre aceasta ca infracțiune, care se află în dispoziția normei contravenționale.

Răspunderea contravențională, apare numai pe baza faptei persoanei, faptă ce conține semnele componentei contravenționale.

Altfel spus, pentru ca o faptă să constituie o contravenție, ea trebuie să îndeplinească toate condițiile și semnele prevăzute în dispoziția incriminatorie, adică să se săvârșească în asemenea împrejurări, încât să satisfacă tiparul sau modelul legal abstract al contravenției, îndeplinind toate condițiile specificate în acest cadru, toate cerințele care determină conținutul contravenției.

Fiind o noțiune stabilită prin lege și deci obligatorie, **componenta contravenției, are un rol important în realizarea principiului legalității**, în domeniul dreptului penal, întrucât **calificarea faptei ca contravenție, nu se poate face decât în deplină conformitate cu legea.**

În continuare, reiterăm faptul că, elementele componentei contravenției, reprezintă părți componente ale unui sistem integral, ce include grupuri de semne care corespund diferitelor laturi ale faptelor prejudiciabile, caracterizate de legea penală ca contravenții.

În acest sens, deosebim 4 (patru) părți componente, care se numesc **elemente ale componentei** contravenției: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Semnele componentei infracțiunii, reprezintă o caracteristică concretă, legislativă, a celor mai importante trăsături ale contravenției.

Prin urmare, celor 4 (patru) elemente ale componentei contravenției, le corespund 4 (patru) grupuri de semne ce caracterizează aceste semne: grupul de semne ce caracterizează obiectul infracțiunii, grupul ce se referă la subiectul infracțiunii, **grupurile privind particularitățile laturii obiective** și ale celei subiective.

Urmarea prejudiciabilă, este cea de a doua componentă a laturii obiective a contravenției și desemnează rezultatul faptei, care trebuie să se producă în realitatea obiectivă.

Ea poate consta într-o vătămare materială, fie într-o periclitate a unei valori sociale, adică în producerea unei stări de pericol, ce amenință o anumită valoare socială.

În funcție de faptul dacă urmarea este sau nu prevăzută în norma de incriminare, literatura de specialitate, a clasificat faptele penale, în materiale, formale ș.a.

Faptele penale materiale, sunt cele în al căror conținut, legea a prevăzut urmarea, care, de regulă, constă într-o vătămare, în producerea unui rezultat material.

Astfel, **contravenție cu componența materială**, se consideră consumată, în momentul survenirii urmărilor prejudiciabile.

În continuare, pentru diferențierea gravității faptelor penale, legiuitorul a stabilit pragul valoric al prejudiciului material cauzat, astfel încât:

(1) **proporțiile mici** – sunt definite la art. 18 din Codul Contravențional și reprezintă valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei;

(2) **proporțiile mari** – sunt definite la art. 126, alin. (1) din Codul Penal și reprezintă valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;

(3) **proporțiile deosebit de mari** – sunt definite la art. 126, alin. (2) din Codul Penal și reprezintă valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În continuare, în jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, a fost stabilit pragul valoric pentru “daunele considerabile” și “daunele esențiale”, după cum urmează:

[...] 102. Totodată, până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile, mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.

Exercițiul matematic aplicabil speței, denotă faptul că, constituie:

(1) proporții mici – valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii faptei, nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei;

(2) daune esențiale și daune considerabile - valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii faptei, depășește **depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar** pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei, **dar nu depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate**, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;

(3) proporțiile mari - valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii faptei, **depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate**, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;

(4) proporțiile deosebit de mari - valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii faptei, **depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate**, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, deși consumarea contravenției prevăzute la art. 242, alin. (1), C.C.e., implică survenirea unei urmări prejudiciabile, care ar trebui să dispună de un echivalent pecuniar, în calitate de prag valoric, chestiunea dată, nu a fost reglementată de către legiuitor, în sensul definirii pragului valoric al deteriorărilor neînsemnate (!).

b. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

În Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut:

[...] 50. Curtea menționează că principiul constituțional al **preeminenței dreptului** și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

51. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

52. De asemenea, în Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul **legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.**”

53. Curtea reține că garanțiile constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rând cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

54. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (nulla poena sine lege), **principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie (nullum crimen sine lege).**

55. În cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România (hotărâre din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat: „Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt supuse **principiului de strictă interpretare.**”

56. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. **O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).**

57. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza Del Río Prada v. Spania, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

58. Curtea Europeană a menționat că, legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza Cantoni v. Franța, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32, și cauza Kafkaris v. Cipru, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

59. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016, § 71).

60. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât definiția unei infracțiuni, cât și pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune. **Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.**

[...] 64. Astfel, Curtea notează că incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, precum și utilizarea unor noțiuni mai largi în cadrul normelor penale țin de marja de apreciere a legiuitorului, **marjă care nu este absolută**, ea fiind limitată de prevederile constituționale.

Similar raționamentelor expuse de către Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, în prezenta speță:

- prin generalitatea formulării urmărilor prejudiciabile (i.e. deteriorări neînsemnate), există **riscul ca organele judiciare**, să aplice art. 242, alin. (1), C.C.e., nu în calitate de contravenție materială, ci una formală, adică doar în baza constatării acțiunilor incriminate, **făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile**, or, din perspectiva principiului *ultimo ratio*, în materie de legiferare penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate, aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate și gravitate, care să justifice sancțiunea penală;

În sprijinul afirmațiilor date, prezentăm Curții Constituționale, **10 (zece) din cele mai recente decizii** ale Colegiului Penal a Curții de Apel Chișinău, care acționează în calitate de ultimă instanță în **materie contravențională și unde nu se regăsește nici o mențiune despre pragul valoric al urmărilor prejudiciabile, de la art. 242, alin. (1), Cod Contravențional**, astfel încât, **această contravenție este stabilită și aplicată, ca fiind una formală:**

- 1) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-3024/20 din 26.01.2021;
- 2) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-2838/20 din 10.02.2021;
- 3) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-2763/20 din 18.02.2021;
- 4) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-2871/20 din 04.05.2021;
- 5) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-992/21 din 17.05.2021;
- 6) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-1468/20 din 20.05.2021;
- 7) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-975/21 din 08.06.2021;
- 8) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-1754/20 din 29.10.2020;
- 9) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-1770/20 din 09.11.2020;
- 10) Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 4r-2040/20 din 10.11.2020.

- **organele de drept, nu se pot substitui legiuitorului**, în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel, competențe specifice puterii legiuitorare, or, atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, **iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive, trebuie să fie previzibil pentru orice persoană** consultată de un specialist;

- **formulările generale și abstracte**, într-un caz concret, pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura **principiul calității legii**.

În prezenta speță, organele de drept (i.e. organul constatator și instanța de fond), au acționat exact în corespundere cu riscurile definite de către Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, astfel încât (1) au acționat în mod arbitrar, (2) au făcut abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile, (3) s-au substituit legiuitorului în concretizarea laturii obiective.

În prezenta speță, o evaluare minimă de 1 (unu) MDL, a urmării prejudiciabile, ar fi generat incidența proporțiilor mici, cu toate că, art. 242, alin. (1), C.C.e, **nu reglementează proporțiile mici, ca urmare prejudiciabilă, suficientă pentru a atrage incriminarea faptei conform acestui articol.**

Este de înțelegerea noastră că, în mod ipotetic, deteriorările neînsemnate, ar putea fi acoperite de noțiunea de proporții mici, cu toate că, în lipsa unei reglementări exprese, asumarea acestei chestiuni abstracte, generează arbitrariu și incertitudine, prin care fapt, periclitează principiul legalității incriminării penale.

Mai mult ca atât, admiterea faptului că, legiuitorul a dorit să asimileze proporțiile mici cu deteriorările neînsemnate, **ar însemna să privăm de substanță, norma juridică, în partea în care prevede deteriorările neînsemnate**, în calitate de semn a laturii obiective, fapt inadmisibil, or, conform Hotărârii Curții Constituționale, nr. 2 din 20.01.2015:

[...] 118. În acest context, Curtea pornește de la premisa că o normă trebuie interpretată în sensul în care permite aplicarea ei, și nu în sensul în care se exclude aplicarea ei. 119. Prin urmare, regulile inerente unui atare exercițiu, în lipsa unor reglementări exprese, urmează a fi deduse tot din textul Constituției, prin aplicarea **principiului „efectului util minim”**.

Prin urmare, atâta timp cât, norma constituțională impune organelor de drept (i.e. agentul constatator și instanța de judecată), să aplice legea conform principiului util minim, în detrimentul privării acesteia de substanță, persistă riscul continuu de existență a arbitrariului și incertitudinii, fapt care, periclitează principiul legalității incriminării penale.

Lanțul de raționamente expus în Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, a fost reiterat în mod continuu de către Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 14 din 27.05.2014, Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017, Hotărârea nr. 24 din 17.10.2019, Hotărârea nr. 12 din 14.05.2018.

Într-o altă ordine de idei, deși sintagma “deteriorări neînsemnate” de la art. 242, alin. (1), C.C.e., ar putea fi echivalată cu sintagma “daune materiale ne semnificative”, reglementată de art. 2 din Legea nr. 414/2006 și stabilită de către C.N.P.F.C, prin Hotărârea nr. 37/14/2019, ca fiind urmarea prejudiciabilă, în mărime de 10 000,00 (zece mii) MDL, chestiunea dată nu este oportună din mai multe considerente:

(1) art. 242, alin. (1), C.C.e., cât și întregul conținut al C.C.e., **nu conține o normă de trimitere la prevederile Legii nr. 414/2006**, astfel încât să fie determinat pragul valoric al deteriorărilor neînsemnate, prin raportare la daunele materiale ne semnificative, a căror prag valoric este stabilit de către C.N.P.F.;

(2) Legea nr. 414/2006, a acordat competența C.N.P.F., de a determina pragul valoric al daunelor materiale ne semnificative, **doar în scopul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul, dar nu și pentru incriminarea faptelor penale;**

(3) **pragul valoric de 10 000,00 (zece mii) MDL, stabilit de către C.N.P.F., pentru daunele materiale ne semnificative, deja interferează cu pragul valoric al daunelor considerabile, stabilit conform Hotărârii Curții Constituționale, nr. 22 din 27.06.2017, or, suma de 10 000,00 (zece mii) MDL, depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei, dar nu depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;**

(4) stabilirea pragului valoric al “deteriorărilor neînsemnate”, prin raportare la pragul valoric al “daunelor material ne semnificative”, determinat de către C.N.P.F., **reprezintă o sursă de generare a incertitudinii juridice și de creare a unor paralelisme juridice.**

În Hotărârea nr. 15 din 28.05.2020, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reiterat:

[...] 42. De asemenea, Curtea subliniază că o lege care le conferă autorităților publice o putere discreționară trebuie să indice întinderea acesteia, deși procedurile și condițiile detaliate care trebuie respectate pot să nu fie încorporate în norme de drept material (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 70). Totodată, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 38).

43. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte și principiul coerenței (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 40).

44. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

Pentru considerentele enunțate, **susținem declararea neconstituționalității sintagmei “deteriorări neînsemnate”** de la art. 242, alin. (1), C.C.e., **în detrimentul lăsării acesteia în vigoare**, fiind asimilată cu sintagma “daune materiale ne semnificative” din Legea nr. 414/2006, or, sintagma supusă criticii de neconstituționalitate, contravine **articolelor 1, alin. (3), în combinație cu art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova**, în sensul în care violează **garanțiile și principiile constituționale**, precum statutul de drept, preeminența dreptului, principiul legalității incriminării și standardul de calitate a legii.

II. Cu referire la atribuțiile exclusive ale parlamentului pentru reglementarea regimului juridic al infracțiunilor

Într-o altă ordine de idei, dacă va fi reținut de către Curtea Constituțională că, sintagma “deteriorare neînsemnată”, de la art. 242, alin. (1), C.C.e., corespunde rigorilor de legalitate a incriminării și de calitate a legii, **deoarece aceasta poate fi asimilată** cu sintagma – “daună materială ne semnificativă”, și prin urmare este reglementată de Legea nr. 414/2016, **prevederile din Legea nr. 414/2006, în mod similar, prezintă semne de neconstituționalitate.**

Or, după cum denotă conținutul art. 72 din Constituția Republicii Moldova, regimul juridic al infracțiunilor și a pedepselor, reprezintă apanajul exclusiv al Parlamentului, în calitate de autoritate constituțională cu atribuții legislative.

Autorul prezentei excepții, subscrie poziției Curții Constituționale, expuse în Hotărârea nr. 25 din 13.10.2015, care se referă la faptul că:

(1) legea penală este o lege *lex stricta*, care **nu poate să abunde în texte incriminatoare;**

(2) prin legea penală, **legiuitorul, poate abilita Guvernul**, cu reglementarea unor aspecte normative, care interferează cu norma penală primară;

(3) **existența dispozițiilor de blanchetă**, în normele penale, constituie o expresie a procesului obiectiv de reglementare normativă, fiind o modalitate specială de formulare a reglementărilor juridico-penale;

(4) recurgerea la dispozițiile de blanchetă din Codul Penal, asigură stabilitatea legii penale, astfel încât, conținutul acesteia, să nu fie direct proporțional **cu frecvențele modificări ale actelor normative subsecvente**, precum și legătura sistemică, cu alte acte normative aplicabile;

(5) unica autoritate către care **Parlamentul poate delega de a reglementa prin acte subordonate legii, este Guvernul, în calitate de putere executivă.**

Cu toate acestea, prezenta speță, **se deosebește de speța abordată în Hotărârea nr. 25 din 13.10.2015**, prin mai multe particularități:

(1) **art. 242, alin. (1), C.C.e., expune o normă primară**, prin sintagma – deteriorare neînsemnată, ca semn distinctiv al laturii obiective;

(2) Comisia Națională a Pieței Financiare, **nu este o autoritate publică, de rang constituțional**, similar Guvernului Republicii Moldova;

(3) **Guvernul Republicii Moldova, este unica autoritate** care, conform art. 102, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, are dreptul de a adopta hotărâri, în scopul organizării executării legilor.

În mod similar, **chestiunea delegării atribuțiilor legislative, nu poate continua pe verticală la nesfârșit**, or, aplicând *mutatis mutandis* raționamentele expuse de către Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 7 din 13.02.2014, **Parlamentul nu poate renunța la un drept/o obligație constituțională.**

Astfel, **dreptul Parlamentului de a legifera regimul juridic al infracțiunilor**, poate obține o continuitate, prin delegarea atribuțiilor de legiferare, dar până în punctul în care, **Parlamentul respectă obligația constituțională, de a delega doar către autoritățile prevăzute de Constituție, cu drept de a adopta acte normative subordonate legii**, în scopul organizării executării legilor (i.e. Guvernul Republicii Moldova) și doar conform procedurii prevăzute de Constituție.

Argumentul expus anterior, a fost reținut în mod just de Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020:

[...] 105. Referitor la rolul Parlamentului în timpul situațiilor de criză, Constituția Republicii Moldova prevede că în timpul stării de urgență, de asediu sau de război Parlamentul nu poate fi dizolvat [articolul 85 alin. (4)]. **Acest fapt presupune că puterea de a legifera nu poate fi preluată de către o altă autoritate a statului pe timp de criză.** Continuitatea mandatului Parlamentului reprezintă o garanție care compensează atribuțiile sporite ale Executivului din această perioadă. Astfel, Parlamentul trebuie să activeze și să exercite controlul parlamentar asupra modului în care Executivul gestionează starea de urgență.

[...] 111. Referirea la texte precum „alte atribuții necesare” sau „alte acțiuni necesare” nu este suficientă pentru a oferi Executivului puterea de a legifera, deoarece legiferarea nu este o funcție care poate fi acordată de către Parlament prin asemenea proceduri. Autoritățile competente să legifereze sunt stabilite expres în Constituție. Astfel, dacă autoritățile responsabile de gestionarea stării de urgență ar dori să legifereze, ele ar trebui să o facă în baza unei norme din Constituție. Așa cum nicio prevedere din Constituție nu le permite să legifereze nemijlocit, autoritățile în discuție trebuie să respecte voința constituantei de a încredința puterea legiferării – atât în situații ordinare, cât și pe durata stării de urgență, de asediu sau de război – doar Parlamentului.

112. Curtea reține că Parlamentul, în conformitate cu prevederile articolului 60 alin. (1) din Constituție, rămâne a fi în toate situațiile organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. Parlamentul nu poate renunța la acest statut constituțional al său nici în cazul situației de urgență și nici o altă autoritate nu-i poate schimba acest statut, altfel s-ar atenta la suveranitatea poporului.

[...] 113. Dacă autoritățile responsabile de gestionarea situației de urgență ar avea nevoie să legifereze pentru a depăși un pericol iminent, Constituția le oferă câteva alternative. Acestea pot solicita aplicarea procedurilor excepționale de legiferare prevăzute de Constituție, și anume, ele pot solicita Guvernului să-și angajeze răspunderea asupra unui proiect de lege [articolul 1061] sau pot solicita Parlamentului să abilitizeze Guvernul cu dreptul de a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice [articolul 1062]. De asemenea, proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta pot fi examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență [articolul 74 alin. (3)].

114. În acest context, Curtea reiterează opinia Comisiei de la Veneția, care a menționat că starea de urgență nu implică suspendarea temporară a principiului preeminenței dreptului și nu îi autorizează pe cei care sunt la putere să acționeze astfel încât legea să fie încălcată, pentru că sunt obligați să respecte aceste principii permanent și preeminența dreptului trebuie să prevaleze. **Prin definiție, democrația și statul de drept implică garantarea drepturilor politice și libertăților personale, precum și un sistem eficient de separare și colaborare a ramurilor puterii în stat** (a se vedea în acest sens Opinia nr. 359/2005 cu privire la protecția drepturilor omului în situațiile de urgență, CDL-AD(2006)015, § 13, 31; Opinia nr. 838/2016 cu privire la proiectul legii constituționale a Franței „Privind protecția Națiunii”, CDL-AD(2016)006, § 28; HCC nr. 10 din 13 aprilie 2020, § 46).

115. În al doilea rând, Curtea reține că prin Hotărârea nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență Parlamentul a stabilit că în perioada stării de urgență Comisia pentru Situații Excepționale poate efectua alte acțiuni necesare în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de coronavirus (COVID-19). Prin urmare, **competențele suplimentare ale autorităților responsabile de gestionarea stării de urgență sunt strict limitate de motivele și obiectivele care au stat la baza declarării stării de urgență și nu pot depăși competențele autorităților publice stabilite prin Constituție.**

Astfel, Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020, vine în sprijinul raționamentelor expuse în Hotărârea nr. 7 din 13.02.2014, referitoare la faptul că (1) Parlamentul nu poate renunța la statutul său constituțional, (2) autoritățile competente să legifereze, sunt stabilite expres în Constituție, (3) unica procedură de legiferare, este cea reglementară de Constituție.

Dacă Curtea Constituțională, a statuat în mod explicit asupra imposibilității Comisiei pentru Situații Excepționale, de a legifera în perioada stării de urgență, **atunci cu atât mai mult, în afara unei stări de urgență, când viața socială decurge în mod obișnuit, o autoritate publică centrală (i.e. C.N.P.F.), nu poate dispune de competențe de legiferare (!).**

Dacă admitem prin *reductio ad absurdum* că, C.N.P.F., în calitate de autoritate publică centrală, ar deține controlul “legiferării” regimului juridic al infracțiunilor și pedepselor, se poate ivi situația absurdă unde, prin stabilirea pragului valoric la “daunelor materiale ne semnificative”, în scopul aplicării procedurii de soluționare amiabilă, “deteriorările neînsemnate” de la art. 241, alin. (1), C.C.e., ar putea să catapulteze, astfel încât să depășească pragul valoric al “daunelor considerabile”, “daunelor esențiale” sau a “proporțiilor mari și deseobit de mari”, reglementate de Codul Penal.

Nu în ultimul rând, atragem atenția asupra faptului că, **modificarea Legii nr. 414/2006**, în sensul introducerii procedurii de soluționare amiabilă a accidentelor rutiere, noțiunii de daună materială ne semnificativă și de acordare a atribuțiilor C.N.P.F. pentru a determina pragul valoric al daunei materiale ne semnificative, **a survenit abia odată cu adoptarea Legii nr. 16 din 15.02.2019 pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare din 08.03.2019.**

Totodată, la introducerea noțiunii de “daună materială ne semnificativă” și acordarea competenței C.N.P.F. de a stabili pragul valoric al acestei urmări prejudiciabile, **legiuitorul moldav, nici în una din formule, nu a urmărit scopul de a acoperi golul legislativ, ce viza lipsa pragului valoric pentru “deteriorările neînsemnate”.**

Or, sintagma “deteriorări neînsemnate”, de la art. 242, alin. (1), C.C.e., **a fost introdusă în Codul Contravențional, odată cu adoptarea codului.**

Pentru considerentele enunțate, sintagma – “autorității de supraveghere” din definiția noțiunii de daună materială ne semnificativă expusă la art. 2 a Legii nr. 414/2006, urmează a fi declarată neconstituțională, deoarece **contravine art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 22 și art. 23, cât și separat contravine art. 6, art. 60, art. 66, art. 72, alin. (3), lit. n.), și art. 102, (2), din Constituția Republicii Moldova**, astfel încât, **Parlamentul nu poate să delege către Comisia Națională a Pieței Financiare, competențe de legiferare, în sensul adoptării actelor normative subsecvente, ce stabilesc regimul juridic al infracțiunilor**, or, chestiunea dată, reprezintă prerogativa exclusivă a Parlamentului, care deși poate purcede la delegare legislativă, o poate realiza doar în interiorul cadrului Constituțional, către organele expres prevăzute de Constituție și doar conform procedurii prevăzute de constituție.

A contrario, admiterea faptului Comisia Națională a Pieței Financiare, poate deține atribuții de legiferare în sensul stabilirii regimului juridic al infracțiunilor, **constituie o violare a garanțiilor și principiilor constituționale**, precum statutul de drept, preeminența dreptului, principiul legalității incriminării, standardul de calitate a legii, separația puterilor în stat, atribuțiile exclusive de legiferare ale Parlamentului, stabilirea regimului juridic al infracțiunilor, exclusiv prin lege organică și nu în ultimul rând, negarea competenței constituționale exclusive a Guvernului, de a adopta acte normative în scopul executării legilor.

ii. Cu referire la aplicarea normelor din Legea nr. 414/2006 în dosarul contravențional

Cât privește **incidența normelor din Legea nr. 414/2006** asupra cauzei contravenționale în care este vizată dna Pușca Vera, subliniem faptul că, pornind de la criticile care au fost expuse în cererea de recurs, **Curtea de Apel Chișinău**, pentru a incrimina fapta prevăzută la art. 242, alin.

(1), C.C.e., nu poate avea în calitate de reper legal, decât doar pragul valoric al daunei materiale ne semnificative, reglementată de Legea nr. 414/2006 și stabilită de către C.N.P.F.

Mai mult ca atât, **legătura organică** dintre prevederile C.C.e. și Legea nr. 414/2006, prin raportare la pragul valoric al deteriorărilor neînsemnate, reiese și din prevederile art. 243, alin. (1), C.C.e., care prevede că, părăsirea de către persoana implicată în accident rutier a locului în care s-a produs accidentul ce a cauzat consecințele prevăzute la art. 242, alin. (1), dacă fapta nu constituie infracțiune, cu excepția accidentului rutier documentat prin procedura de constatare amiabilă a accidentului, prevăzută de Legea nr. 414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, se supune sancționării.

În lumina celor prezentate, **opinăm că, sintagma – “autorității de supraveghere”** din definiția noțiunii de daună materială ne semnificativă expusă la art. 2 a Legii nr. 414/2006, ar putea fi incidentală cauzei contravenționale în care este vizată dna Pușca Vera și prin urmare, este întrunit criteriul de admisibilitate, cerut pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate.

F. Lista documentelor relevante

La prezenta, se anexează:

- 1) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-3024/20 din 26.01.2021;
- 2) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-2838/20 din 10.02.2021;
- 3) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-2763/20 din 18.02.2021;
- 4) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-2871/20 din 04.05.2021;
- 5) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-992/21 din 17.05.2021;
- 6) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-1468/20 din 20.05.2021;
- 7) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-975/21 din 08.06.2021;
- 8) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-1754/20 din 29.10.2020;
- 9) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-1770/20 din 09.11.2020;
- 10) Copie Decizie Curtea de Apel Chișinău, nr. 4r-2040/20 din 10.11.2020.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar, pe onoarea mea, că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Avocat – Adrian Grosu

06 iulie 2021

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr.4r-1557/21
1-20139341-02-4r-17052021

ÎNCHEIERE

06 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componența:

Președintele de ședință

Teleucă Stelian

Judecătorii

Cecan Silvia și Moroșan Ghenadie

Cu participarea:

Avocatului

Grosu Adrian

Victimei

Arnaut Ivan

juducând în ședință judiciară publică, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera, în cauza contravențională la contestația depusă de Pușca Vera împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție Seria MAI 04779606 și a deciziei agentului constator din 19.10.2020, Colegiul penal –

A C O N S T A T A T:

1. În procedura Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău se află la examinare în ordine de recurs, recursul declarat de avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 13.04.2021, de respingere a contestației depuse de Pușca Vera împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție Seria MAI 04779606 și a deciziei agentului constator din 19.10.2020.

2. În ședința de judecată din 06.07.2021, avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera a depus sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând Înaltei Curți verificarea constituționalității:

- sintagmei – „deteriorări neînsemnate”, de la art.242 alin.(1) Cod contravențional, în sensul necorespunderii rigorilor de legalitate a incriminării și de calitate a legii, garantate de prevederile articolelor 1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23 din Constituția Republicii Moldova;

și/sau,

- sintagmei – „autorității de supraveghere”, de la art.2 din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, deoarece contravine art.1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23, cât și separat contravine

art.6, art.60, art.66, art.72, alin.(3) lit. n.), și art.102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

3. Examinând materialele cauzei, în special a sesizării în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.

4. Potrivit art.342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

5. Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, care stabilesc că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

6. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

7. Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

8. Respectiv, verificând întrunirea în cererea înaintată de către partea recurentă în cadrul ședinței de judecată, a condițiilor enumerate în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016, Colegiul penal a ajuns la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera cu privire la verificarea constituționalității:

- sintagmei – „deteriorări nefinsemnate”, de la art.242 alin.(1) Cod contravențional, în sensul necorespunderii rigorilor de legalitate a incriminării și de calitate a legii, garantate de

prevederile articolelor 1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23 din Constituția Republicii Moldova;

și/sau,

- sintagmei – „autorității de supraveghere”, de la art.2 din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, deoarece contravine art.1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23, cât și separat contravine art.6, art.60, art.66, art.72, alin.(3) lit. n.), și art.102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

9. În conformitate cu art.7, 342, 364 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE :

Admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera cu privire la verificarea constituționalității:

- sintagmei – „deteriorări neînsemnate”, de la art.242 alin.(1) Cod contravențional, în sensul necorespunderii rigorilor de legalitate a incriminării și de calitate a legii, garantate de prevederile articolelor 1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23 din Constituția Republicii Moldova;

și/sau,

- sintagmei – „autorității de supraveghere”, de la art.2 din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, deoarece contravine art.1 alin. (3), în combinație cu art.22 și art.23, cât și separat contravine art.6, art.60, art.66, art.72, alin.(3) lit. n.), și art.102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

Expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Grosu Adrian în interesele lui Pușca Vera, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței:

Teleucă Stelian

Judecătorii:

Cecan Silvia

Morozan Ghenadie

